

Сокол Р.В. – студентка;
науковий керівник - **Гавриш О.С.** –
викладач кафедри економічної та
інформаційної безпеки;
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА В УКРАЇНІ З РФ: ПІДМІНА ПОНЯТЬ

Поняття інформаційної війни є на сьогодні одним із найпопулярніших, зокрема тому, що людство живе у так звану інформаційну епоху. Поняття “інформаційна війна” ввів у науковий обіг американський дослідник М. Маклюен, який проголосив тезу “Істинно тотальна війна – це війна за допомогою інформації” [1]. Ще 30 років тому він проголосив, що на сучасному етапі економічні зв’язки і відносини усе більше приймають форму обміну знаннями, а не обміну товарами. А засоби масової комунікації саме є новими “природними ресурсами”, що збільшують багатства суспільства. Тобто боротьба за капітал, простори для збуту відходять на другий план, а головним зараз стає доступ до інформаційних ресурсів, знань, що приводить до того, що війни ведуться більше в інформаційному просторі та за допомогою інформаційних видів озброєнь.

Інформаційно-комп’ютерна революція відкриває широкі можливості для впливу на народи та владу, маніпулювання свідомістю та поведінкою людей навіть на віддалених просторах. Беручи до уваги процес глобалізації комунікаційних мереж, що відбувається у світі, можливо припустити, що саме інформаційним видам агресії буде наданий пріоритет у майбутньому.

У наш час демонструються збільшені можливості інформаційного впливу на масову свідомість. У числі яскравих прикладів інформаційної війни можна назвати холодну війну СРСР – США, що привела до розпаду СРСР. З новіших інформаційних війн, як приклад, можна взяти інформаційну війну Росії з Україною .

Кожна інформаційна війна має свої наслідки, і Україна в цьому плані не виняток. За той час, що проводиться інформаційна війна на Україну, ми, як країна, зазнали наступні втрати: 1) збільшення еміграції населення (за даними державної служби статистики України на момент початку революції в країні у 2013 р. еміграція населення склала 22,187 осіб, в той час як на момент кінця 2015 р. еміграція населення складає 372,156 осіб [2]); 2) втрата частини території (анексія Криму, окупація частини Донецької і Луганської областей); 3) спад промислового виробництва. І якщо при звичайній війні приходять до бажаного результату через залякування і знищення, то в інформаційній війні все робиться багато в чому через маніпуляцію свідомістю і громадською думкою. І щоб розібратися наскільки серйозною і непростою є ця проблема для держави, варто звернути увагу на механізми впливу інформаційного потоку на населення. Пересічний український громадянин володіє більшою інформацією щодо подій в сусідній державі,

аніж у себе вдома, завдяки повсякденній цілеспрямованій роботі російських мас-медіа. І ця тенденційна інформація щоденно впливає на свідомість наших громадян.

Відсутність дієвого аналітично-пропагандистського центру в Україні дається взнаки. Хіба не є загрозою існуванню української незалежної демократичної держави той факт, що українські громадяни, які перебувають за кордоном, отримують оперативну інформацію з російських супутникових телеканалів. Проблема інформаційної диспропорції стосується й миротворчих військових контингентів. Нам відома нейтральна позиція України, але в Косово етнічні албанці ототожнюють українців з росіянами, з усіма наслідками. Розігрування російською стороною “кримської карти” вже стало хрестоматійним прикладом. У Севастополі відкрито філію Московського державного університету, а єдина українська гімназія в Сімферополі котрий рік тулиться без приміщення. Вважати це лише питанням освіти було б наївним.

З метою розколу українського суспільства і демонстрації Заходу неспроможності українського державотворення, російське керівництво почало втілювати дезінтеграційні проекти «Крим» та «Новоросія». Їх ідеологічним обґрунтуванням стала концепція «розділеного народу», відновлення «історичної справедливості». Фактично офіційною стала ідеологія пострадянського реваншу, що включає в себе образ Росії – збирачки розділеного штучними кордонами «руського мира». Кремль вдається до історичних маніпуляцій, які нібито мають обґрунтувати право Росії на ті чи інші території. У риторичі весни 2014 р. найбільш активно задіяним виявилася категорія «руського мира», співзвучна з символічними поняттями «споконвічно російська земля», «місто російської військової слави». Історично неправдиві й хибні в логічному та правовому сенсах аргументи мають на меті переконати українців та світове співтовариство, що Крим – споконвіку російський, а входження Криму до складу України у 1954 р. – результат волюнтаризму Хрущова [3].

Інформаційна війна путінської Росії проти України призвела до того, що більше половини опитаних росіян готові воювати з українцями. Вірусом ненависті насамперед заражені молоді люди, які ніколи не були в Україні і не мають контактів із її громадянами. Старших людей лякають “бандерівцями-головамі, які прийшли до влади”. Це результат планомірної тотальної брехні, яка розробляється ідеологами Кремля, транслюється телебаченням” [4]. Щороку Росія витрачає проти України на інформаційну війну до 4 млрд дол. [5]. В. Філіпчук на “круглому столі” на тему “Як виграти інформаційну війну” зазначив, що Росія веде структуровану інформаційну війну, яка є складовою частиною гібридної війни. Росія використовує будь-який привід в інформаційній війні проти України. Якщо немає нового, його вигадують, висновують з будь-якої інформації.

Слід відзначити, що російські історичні наративи, які використовуються в інформаційній війні проти України, нерідко суперечать один одному. Однак не слід розцінювати це як ознаку непрофесіоналізму чи

безвідповідальності фахівців пропагандистського цеху Російської Федерації. Навпаки, це один із керівних принципів, якого дотримується російська пропаганда. Відтак, поки українська сторона переймається спростуванням дезінформації та виправдується, в інформаційне поле вже вкидаються нові фейки та інформаційні бомби. Україна займає позицію захисту, оборони від потоку російської дезінформації. Така позиція в інформаційній війні є програшною для України.

У результаті відповідного висвітлення подій засобами масової інформації, через різні джерела у населення складається певне уявлення про ту чи іншу країну (яскравий приклад – зміна відношення росіян до українців після інформаційної війни на телебаченні). Таким чином, імідж країни продуктивно створюється мовними ЗМІ. Засоби масової інформації мають значну кількість прийомів впливу на суспільну свідомість. Інформаційна війна виступає засобом для досягнення будь-якої мети сторони, яка веде цю війну. Як і будь-який засіб, інформаційна війна призначена для виконання певних функцій, а саме – для контролю громадською думкою та масовою свідомістю і їх певною корекцією.

Використані джерела

1. Що таке інформаційна війна [Електронний ресурс]. — Режим доступу : my.elvisti.com/sergandr/iv.html.
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
3. Информационные войны [Электронный ресурс] // Библиотека «пси-фактора». – Режим доступу: <http://psyfactor.org/lybr62-1.htm> – Название с экрана.
4. Манойло А.В. Государственная информационная политика в особых условиях: Монография [Текст] / А.В. Манойло. – 2003. – 388 с.
5. Інформаційна безпека держави у контексті протидії інформаційним війнам. Навч. посібник / В.Б. Толубко та інш. – К.: НАОУ, 2003. – 340 с

Соловей І.Ю. - курсант факультету економіко-правової безпеки;
науковий керівник Кокарєв І.В. - доцент кафедри економічної та інформаційної безпеки, кандидат економічних наук, доцент (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОШИРЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Перехід України до ринкової економіки, розвиток підприємництва, заохочення конкуренції, розширення зовнішньої торгівлі сприяли створенню нових підходів для злочинної діяльності у сфері економіки. У даному виді злочинів з'являються більш складні та віртуозні способи вчинення, підвищується їх суспільна небезпечність. І, як результат, за ступенем безпечності та поширеності, зокрема, однією з основних є економічна